

Lublin 01.06.2023

Rada Miasta Chełm

Petycja do Rady Miasta Chełm w sprawie diet wyłaczanych miejskim radnym

Składam petycję w interesie publicznym, o niezwłoczną zmianę treści uchwały nr VI/64/07 Rady Miasta Chełm z dnia 29 marca 2007r., w sprawie ustalenia wysokości diet przysługujących radnym Rady Miasta Chełm.

Wnioskuje o zmianę brzmienia § 2 ust. 2 wyżej wymienionej uchwały, która stwarza możliwość pobierania diety przez nieobecnych radnych po usprawiedliwieniu nieobecności wskutek „zwolnienia lekarskiego lub innych uzasadnionych przyczyn”.

Zmiana o którą wnoszę to:

1) § 2 ust. 2 zmienia brzmienie na:

„Zmniejszeń o których mowa w ust. 1 nie stosuje się jeżeli nieobecność radnego na sesji lub posiedzeniu komisji Rady Miasta spowodowana została wykonywaniem czynności związanych ze sprawowaniem mandatu radnego. Nieobecności usprawiedliwia Przewodniczący Rady Miasta.”

Uzasadnienie

W uchwale z 2007 roku zawarta jest regulacja, w myśl której dieta radnego nie ulega potrąceniu, jeśli:

- a) nieobecność (na sesji rady lub komisji) była spowodowana wykonywaniem czynności związanych ze sprawowaniem mandatu radnego,
- b) nieobecność usprawiedliwiona jest zwolnieniem lekarskim,
- c) nieobecności z powodu innych uzasadnionych przyczyn.

O ile pierwsza z wymienionych przesłanek, zgodnie z orzecnictwem sądów (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2023 r., II Sa/Rz1085/22 czy też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 3 lutego 2021 r., III SA/Gl 637/20) nie budzi zastrzeżeń, to dwie kolejne regulacje są niezgodne z obowiązującym prawem.

W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 czerwca 2022 roku, III OSK 5279/21, stwierdził, że jeżeli radny nie podejmuje aktywności związanej z pełnieniem mandatu, to nie powinien otrzymać diety: „*Prawidłowa realizacja upoważnienia normotwórczego wyartykułowanego w art. 25 ust. 4 u.s.g. wymaga od rady gminy stworzenia takich zasad ustalania*

diety radnego, które przy kształtowaniu wysokości tej diety w sposób ryczałtowy, będą uwzględniać wszystkie pełnione przez niego funkcje, a nie tylko te związane z uczestnictwem w posiedzeniach rady gminy, czy komisji rady gminy. Obowiązkowy mechanizm potrąceń z tak ustalonej diety musi z kolei przewidywać redukcję kwoty ryczałtu adekwatnie do zmniejszenia aktywności radnego w danym miesiącu. Powinien zatem obejmować zarówno nieobecność w posiedzeniach rady gminy i posiedzeniach komisji rady gminy, jak i brak aktywności w pozostałej sferze działalności mandatowej, będącej podstawą przyznania diety. **Ostatecznie więc, jeżeli radny w danym miesiącu nie podejmuje żadnej aktywności mandatowej (przykładowo wskutek choroby), dieta nie będzie mu przysługiwać. Założenie odmienne, pozwalające na przyznanie swego rodzaju "diety minimalnej", stanowiłoby zaprzeczenie jej rekompensacyjnego charakteru."**

Podobnie uznał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 4 marca 2021 r. II SA/Op 301/20, który stwierdził nieważność uchwały Rady Gminy Tarnów Opolski z dnia 23 listopada 2018 r. (Nr II/14/2018) zmieniającej zasady otrzymywania i potrącania diet przez radnych.

W wyroku WSA w Opolu **uznał za nieważną uchwałę, gdyż istniała możliwość niepotrącania diety radnemu, za nieobecności podczas prac komisji i sesji rady, jeśli nieobecność wynikałaby z przyczyn losowych tj. ciężka choroba radnego lub kogoś z rodziny radnego, śmierci członka rodziny lub z powodu nieszczęśliwego wypadku.**

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z 26 sierpnia 2020 r. uznał nieważność uchwały Rady Gminy, która określiła szeroki wachlarz wyjątków od potrącenia diety radnym. W myśl uchwały dieta nie byłaby potrącana podczas nieobecności wynikającej m. in. z:

- pobytu w szpitalu, pobytu w sanatorium
- przebywania na zwolnieniu lekarskim z odpowiednim zaświadczeniem lekarskim
- wyjazd służbowy z dokumentem z zakładu pracy
- istotne obowiązki pracownicze
- przypadkiem losowym radnego lub jego rodziny
- uprzednio zaplanowanym wyjeździe prywatnym.

WSA w Gorzowie Wielkopolskim stwierdził, że:

„rację ma zatem skarżący, który twierdzi, że jeżeli radny w czasie swojej nieobecności podczas prac rady lub jej organów, nie wykonuje innych czynności związanych z pełnieniem mandatu, to nie powinien otrzymać diety, chociażby ta nieobecność była usprawiedliwiona. Jak bowiem trafnie podkreśla się w orzecznictwie, skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem określonej funkcji, to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku jej wykonywaniem, a nie z tytułu samego faktu bycia taką osobą (por. wyrok WSA w Opolu z 21 lipca 2015 r., II SA/Op 177/15). Gdyby przyjęć inaczej, dieta straciłaby charakter rekompensaty, a stałaby się miesięcznym wynagrodzeniem, co stoi w sprzeczności z jej naturą. Podjęta przez Radę Gminy uchwała, na skutek określonych w § 1 ust. 2 sytuacji, kiedy mimo nieobecności radnego i niepodjęmowania przez niego działań na rzecz jednostki samorządu terytorialnego zachowuje prawo do diety, w części w jakiej została zaskarżona przez Wojewodę, przekształciła dietę w takie wynagrodzenie, niezależne od kosztów i strat związanych z pełnieniem funkcji przez radnego. W konsekwencji bowiem zaskarżonych postanowień uchwały radny Rady Gminy zachowuje prawo do diety przebywając w szpitalu, sanatorium leczniczym lub na zwolnieniu lekarskim, na zaplanowanym wyjeździe prywatnym, wykonując istotne obowiązki pracownicze, w tym przebywając na wyjeździe służbowym albo gdy jego nieobecność jest spowodowana wypadkiem losowym. W większości wymienionych wypadków radny zachowuje prawo do wynagrodzenia jeśli pozostaje w stosunku pracy albo nabywa prawo do świadczeń chorobowych z systemu ubezpieczeń społecznych. Tak ukształtowana dieta traci swój charakter rekompensacji utraconych dochodów i poniesionych kosztów, a przekształca się w wynagrodzenie. Zwrócić należy w tym miejscu uwagę, iż zgodnie z art. 25 ust. 3 u.s.g. pracodawca ma obowiązek zwolnić radnego od pracy zawodowej w celu umożliwienia mu brania udziału w

pracach organów gminy, jednak nie jest zobligowany do wypłaty wynagrodzenia za czas, w którym radny nie pracuje w związku z wykonywaniem mandatu. Niewątpliwie zatem radny- pracownik będzie korzystać z usprawiedliwionej nieobecności w pracy, jednakże niekoniecznie z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Powyższa okoliczność - jak podnosi się w piśmiennictwie - zostanie jednak radnemu zrekompensowana, gdyż na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych (por. B. Dolnicki (red.), U.s.g. Komentarz, WKP 2018, t. 9 do art. 25). Natomiast zaskarżona uchwała ukształtowała dietę w sposób odmienny, gwarantując jej wypłatę również wtedy, gdy radny nadal świadczy pracę, nie wykonując żadnych czynności na rzecz gminy. Co więcej radny przebywając na wyjeździe służbowym mógłby otrzymywać dwie diety, jedną od pracodawcy, a drugą od jednostki samorządu. Szczególnie rażąca jest możliwość niepotrącania diety za usprawiedliwioną nieobecność wynikającą z uprzednio zaplanowanego wyjazdu prywatnego pod warunkiem udokumentowania tego faktu. Oznacza to, że radnemu przysługuje zwrot kosztów związanych z pełnieniem swojej funkcji nawet w sytuacji, gdy przebywa na urlopie, odpoczywając i nie podejmując żadnych działań na rzecz samorządu. Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż zaskarżony przepis uchwały narusza normę kompetencyjną z art. 25 ust. 4 u.s.g. w sposób kwalifikujący się do kategorii istotnych naruszeń prawa. Stąd Sąd - na podstawie art. 147 p.p.s.a. - orzekł o nieważności zaskarżonej uchwały (pkt I wyroku)."

Pośrednim efektem poprawienia uchwały będą oszczędności w budżecie miasta. Z zebranych przez nas danych wynika, że tylko w listopadzie i grudniu 2022 roku chełmscy radni zgłosili pisemnie 18 usprawiedliwień swoich nieobecności na posiedzeniach komisji (a nie zawsze usprawiedliwienia są składane pisemnie). Zgodnie z treścią uchwały za nieobecność na komisji powinno być im potrącane 25% diety, tj. ok. 429 zł).

Na koniec warto pochwalić rozwiązanie przyjęte przez Radę Miasta Biała Podlaska, które jest zgodne z przepisami prawa i orzecznictwem sądowym. Tamtejsi radni w ogóle nie przedkładają usprawiedliwień nieobecności w formie pisemnej, gdyż nie mają one żadnego znaczenia. Bez względu na powód, nieobecność na posiedzeniach rady i jej komisji powoduje potrącenie diety.

Z uwagi na powyższe, wnosimy o pozytywne rozpatrzenie petycji.

Z poważaniem

 PODPIS ZAUFANY
KRZYSZTOF
JAKUBOWSKI
01.06.2023 17:15:43 [GMT+2]
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego petycję lub podmiotu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2014 r., poz. 1195). Korespondencję w sprawie petycji proszę kierować na adres: Fundacja Wolności, ul. Krakowskie Przedmieście 13/5A, 20-002 Lublin. Osobą do kontaktu ws petycji jest Krzysztof Jakubowski – prezes zarządu.